

▶ НАЖИВО

"На жаль, ми багато втрачаємо через війну": як волонтери "Дерев'яного мережива" відновлюють сторічні будівлі у Чернігові

Дар'я Янушкевич

26 вересня, 17:58

"Ми багато втрачаємо через війну": як "Дерев'яне мережево" відновлює 100-річні бу...

Дерев'яні сандрики ? над вікнами, старовинні консолі під дахами – це елементи дерев'яного будівництва, характерні для Чернігівського регіону. Зберігають, відновлюють і реставрують дерев'яне різьблення на історичних будинках у Чернігові волонтери проєкту "Дерев'яне мереживо". Нині вони відновлюють два будинки: на вулицях Гончій та Варзара. Про це Суспільному розповів автор і керівник проєкту Станіслав Іващенко. Як російська агресія шкодить дерев'яним пам'яткам української півночі, як волонтери відновлюють старовинні будинки – у матеріалі з циклу "ТутРемБуд".

У дворі одноповерхового будинку на Гончій у Чернігові волонтери фарбують оклади і знімають стару фарбу з віконних рам. Так проходить толока проєкту "Дерев'яне мереживо Чернігова". Будинок XIX сторіччя, його першим власником був купець Зельман Гозенпуд.

інтернат, який і був тут певний час. Згодом тут працювала юнацька спортивна організація «Україна». І вже кілька років цей будинок належить родині Шевчуків", — розповідає керівник проєкту Станіслав Іващенко.

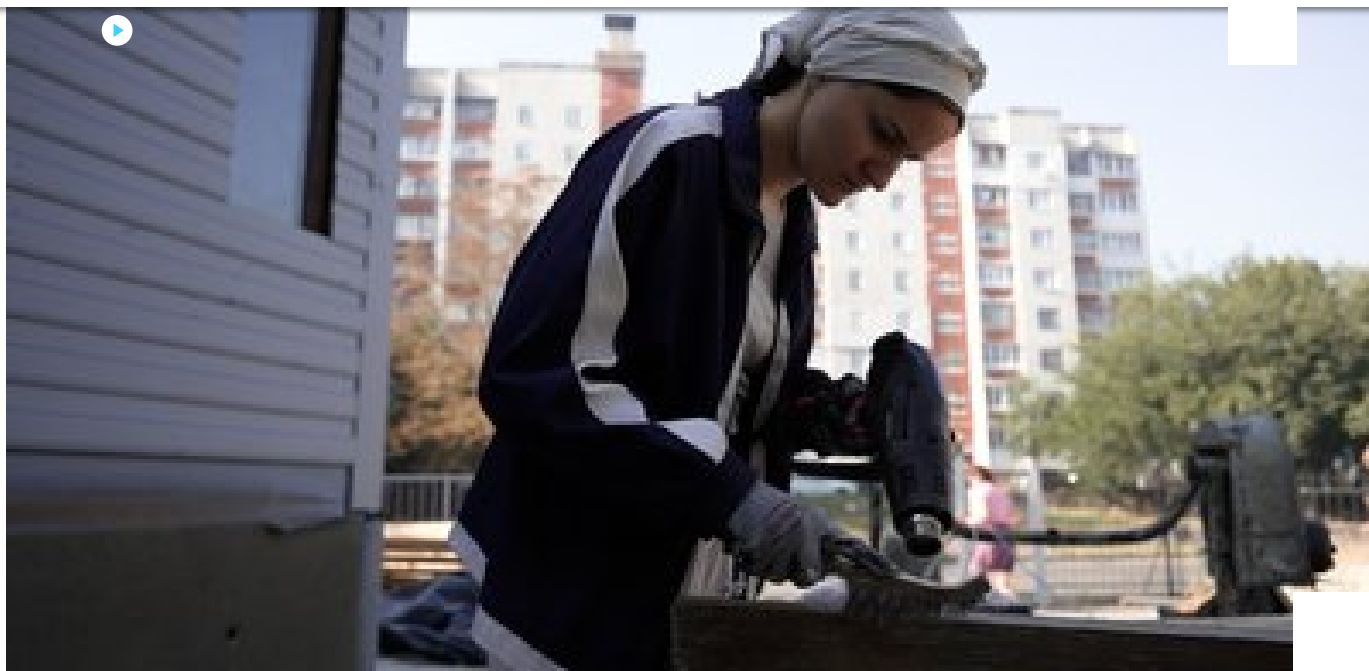
Олександр Пильник, один із волонтерів, фарбує оклади будинку. Це оригінальні елементи, які спершу відреставрував столяр.

Олександр Пильник. Суспільне Чернігів

"Я раніше нічого не вмів, а навчився і фарбувати, і працювати з будівельним інструментом: і з будівельним феном, болгаркою з різними видами насадок, шурупокрутом. Я не прям великий професіонал, але щось можу робити... Дуже надихає, коли люди помічають нашу роботу, захоплюються нею", — каже Пильник.

Волонтерка Аліна Євтушенко зачищає демонтовані елементи головного фасаду будинку. Каже, вона виросла на будівництві, проводила там час разом з батьком.

Аліна Євтушенко. Суспільне Чернігів

"«Дерев'яне мереживо» — це частина мого життя, я не уявляю зараз свого життя без цього проєкту і толоки. Майже кожні вихідні це такий спосіб відволіктися, переключитися трошки й позайматися іншою діяльністю, щоб відпочила голова", — розповідає Аліна Євтушенко.

Проект "Дерев'яне мереживо Чернігова" з'явився у 2018 році як онлайн-музей. На карту нанесли понад 200 будинків з дерев'яним різьбленням і декоративними елементами.

Станіслав Іващенко. Суспільне Чернігів

"Кожен рік у нас є кілька об'єктів, над якими ми працюємо. І чим більші ці будинки, тим більше там треба відновлювати, тим важча там робота. Багато будинків, на жаль, мають поламане і втрачене мереживо просто через плин часу, через вплив часу і погодних умов, різних факторів", — говорить Станіслав Іващенко.

У приміщенні будинку XIX століття в майбутньому буде офтальмологічна клініка. Нові власники вирішили зберегти вціліле оздоблення будинку і відтворити втрачене.

Олександра і Володимир Шевчуки. Суспільне Чернігів

"Каркас будинку – це дерев'яний брус. Він був у дуже поганому стані від вологи та від шкідників. Довго його обробляли, укріплювали, а після того був довгий шлях пошуку майстрів, що зможуть відновити точно таку саму вагонку з такими самими фрезами. Ми хочемо зберегти нашу ідентичність у роки війни. Це дуже важливо для кожного українця – розуміти, хто він, куди він прямує і звідки він", — говорять власники будівлі Володимир і Олександра Шевчуки.

Чернігівська обласна бібліотека для юнацтва на вулиці Шевченка – одна з міських пам'яток дерев'яного будівництва, яка пошкоджена у березні 2022 року вибуховою хвилею внаслідок авіаудару по стадіону імені Гагаріна.

Стадіон імені Гагаріна у Чернігові, який росіяни бомбардували у 2022 році. Суспільне Чернігів

"Вона підскочила і, мабуть, стала на місце. В основному пошкодилося внутрішнє оздоблення, штукатурка, були вибиті всі вікна, міжкімнатні двері, були пошкоджені всі комунікації", — каже в.о. директорки бібліотеки Марина Книр.

Навесні 2023 року бібліотека звернулася до Станіслава Іващенка з проєкту "Дерев'яне мереживо" із проханням про відновлення різьблення на фасаді.

"Ми приїхали сюди, оцінили масштаб втрат: деякі деталі відсутні, деякі потребують заміни через поганий стан. Людина, яка зголосилася нам допомогти, пішла працювати — і це зайняло два місяці. Ми тим часом взяли за виготовлення консолей, це — ті деталі, які прикрашають завершення стіни. Якщо дивитися зблизька, то багато з них потріскані і потребують заміни, і ми з великим задоволенням готові взятися за цю роботу", — розповідає Іващенко.

Нині роботи з відновлення бібліотеки зупинилися. Будівля є пам'яткою архітектури місцевого значення, тому її законсервували, говорить керівниця бібліотеки Марина Книр. Для відновлення необхідно спершу виготовити і узгодити проєкт відновлення, щоби усі втручання відповідали вимогам закону.

Марина Книр. Суспільне Чернігів

"Є бюрократичні перепони, які не дозволяють нам, волонтерській ініціативі, відновлювати цей будинок, який є пам'яткою архітектури. Якщо все дуже спростити, то спочатку треба залучити організацію, яка має відповідний дозвіл на проведення робіт на пам'ятці архітектури, а нас потім взяти неофіційно у поміч цим людям", — розповідає Станіслав Іващенко.

На інтерактивній карті ["Дерев'яного мережива Чернігова"](#) є понад 200 дерев'яних будинків, які мають архітектурну, історичну і культурну цінність для міста і потребують нагляду і піклування реставраторів.

"На жаль, ми багато що втрачаємо через війну, через обстріли прикордоння... Прикордоння Чернігівщини, а саме Ріпкинський район, Семенівщина — там дуже багато гарних дерев'яних будинків, оздоблених вишуканим різьбленням", — говорить волонтерка Аліна Євтушенко.

ЧИТАТИ ЩЕ

"Ми залежимо від електрики": як у Славутичі адаптуються до відключень світла